

Nr 456.

Av herr **Leffler**, *angående en förstärkning av fullmäktige i riksbanken m. m.*

Utvecklingen under senare år har varit ägnad att i hög grad öka riksbankspolitikens betydelse för näringslivet. Man torde även för framtiden ha att räkna med, att riksbanken kommer att intaga en central plats vid utformningen av den ekonomiska politiken. Det är under dessa omständigheter av vikt, att riksbankens ledning i olika avseenden erhåller en sådan organisation, att den blir ägnad att på bästa sätt tillgodose de ökade krav, vilka kommit och komma att ställas på de för penningpolitikens utformning närmast ansvariga.

Frågan om organisationen av riksbankens ledning har vid olika tillfällen varit föremål för offentlig diskussion. Sålunda framlade 1917 års bankkommitté förslag, åsyftande bland annat att trygga fullmäktiges rekrytering bland personer, som vore väl förtrogna med näringslivets förhållanden eller ägde särskild insikt i ekonomiska eller finansiella frågor. Nu senast har arbetslöshetsutredningen i sitt under fjolåret avgivna slutbetänkande, under hänvisning till penningpolitikens centrala betydelse och det ansvar, som kommer att åvila främst riksbanksledningen, förordat, att man tar under övervägande en förstärkning av fullmäktigeinstitutionen bland annat genom representation för de viktigare grenarna av svenskt näringsliv.

Jag vill även erinra om de av mig och andra medlemmar av högerpartiet överlämnade gruppmotionerna I: 288 och II: 418 till 1932 års riksdag med förslag åsyftande att möjliggöra bland annat en anpassning av direktörsvalet efter nutida, mera praktiska och betryggande krav.

Under hänvisning till den tidigare diskussionen i ämnet vill jag här erinra om tre särskilda spörsmål, som aktualiseras, när man till behandling upptar frågan om organisationen av riksbankens ledning.

I första hand föreligger spörsmålet, huruvida icke fullmäktigeinstitutionen efter av bankkommittén och arbetslöshetsutredningen föreslagna linjer bör förstärkas genom ökad representation för näringslivet. Då det icke nu torde ifrågakomma att minska riksdagens representation i bankofullmäktige, synes ökat inflytande för näringslivet möjligt att ernå blott genom en utvidgning av fullmäktiges krets. Genom en här nedan berörd ändring av § 16 i reglementet för riksbanken erhålles möjlighet att — om de andre deputerade utses utom fullmäktiges krets — utan grundlagsändring i viss utsträckning tillgodose detta önskemål.

De andra spörsmål, som i detta sammanhang synas påkalla uppmärksamhet, avse sättet för val av deputerade och deputerades ställning inom fullmäktige.

1917 års bankkommitté föreslog, att val av deputerade skulle förrättas av fullmäktige, vilka även skulle äga befogenhet att bestämma deputerades avlöning.

Vid den under fjolåret genomförda omorganisationen av riksgäldskontoret bestämdes, att innehavaren av den nya befattningen såsom riksgäldsdirektör skulle utses av riksgäldsfullmäktige inom eller utom fullmäktiges krets. Därigenom vanns bland annat att fullmäktige vid valet av lämplig person icke bindas av den förhandsnominering, som eljest sker, när riksdagens elektorer utse fullmäktige. En likartad anordning synes böra övertäckas vid val av riksbankschef, då härigenom ökade garantier skulle vinnas för att den mest lämpliga skulle bliva vald oberoende av politiska synpunkter.

Fullmäktige äga jämlikt bestämmelser i § 72 mom. 3 regeringsformen utse vice riksbankschef inom eller utom sig. Inom bankofullmäktiges krets måste däremot för närvarande väljas de två andre deputerade, vilka ha den närmaste ledningen av huvudkontoret respektive avdelningskontoren. Med hänsyn till att de uppgifter, som tillkomma andre deputerade äro av rent administrativ art, tillåter jag mig, under erinran om bankofullmäktiges uttalanden i skrivelser till bankoutskottet den 31 mars 1933 och den 15 mars 1934 (bankoutskottets utlåtande nr 78/1934, bilaga D) att föreslå, att andre deputerades ställning ändras därhän, att de kunna väljas såväl inom som utom bankofullmäktige. Detta kan ske genom en ändring av § 16 mom. 1 andra stycket i riksbankens reglemente.

Med åberopande av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl Maj:t anhålla om förslag till förändringar i regeringsformen § 72 och därtill hörande författningar, åsyftande dels en förstärkning av fullmäktige i riksbanken genom representation för näringslivet i huvudsak efter de riktlinjer, som uppdragits av 1917 års bankkommitté och förordats av arbetslöshetsutredningen, dels att möjliggöra, att till förste deputerad må kunna utses person även utom bankofullmäktige, samt

att riksdagen måtte vidtaga sådan ändring i § 16 mom. 1 andra stycket i reglementet för Sveriges riksbank, att fullmäktige skola vara berättigade att utse de två andre deputerade inom eller utom sig.

Stockholm den 23 januari 1936.

Edvin Leffler.